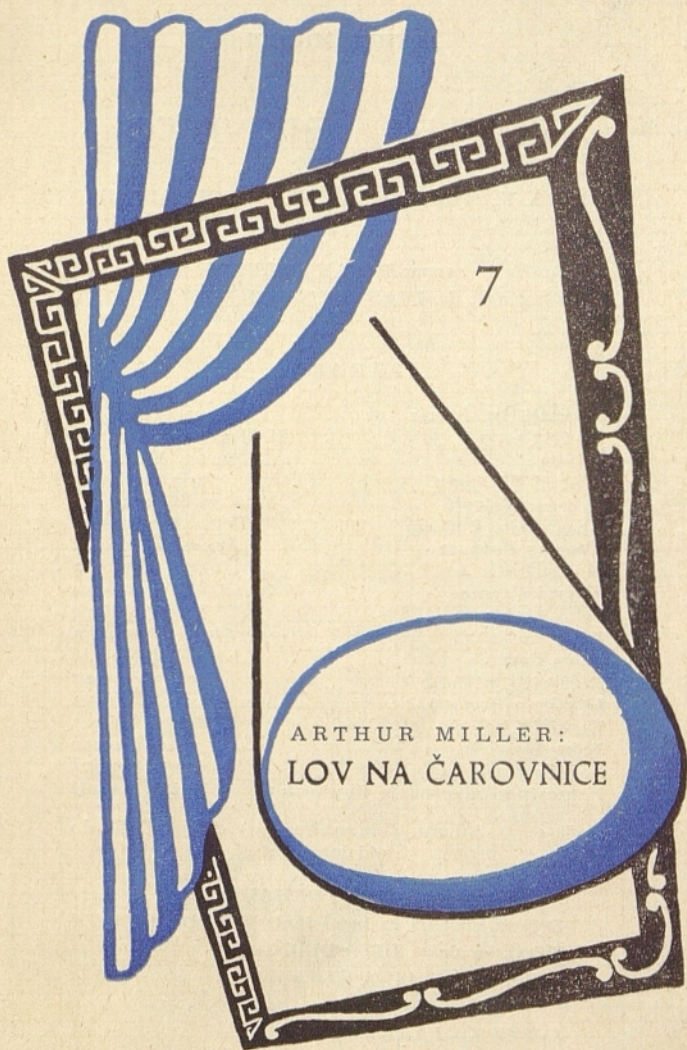

MESTNO GLEDALIŠČE
JESENICE

7

ARTHUR MILLER:
LOV NA ČAROVNICE

GLEDALIŠKI LIST

PREMIERA 1. MARCA 1958 OB 19.30

ARTHUR MILLER:

Lov na čarovnice

IGRA V ŠTIRIH DEJANJIH (PETIH SLIKAH)

Režija in scena: BOJAN ČEBULJ

Prevedel: dr. IVAN ČRNAGOJ

IGRAJO:

Prečastiti g. Parris
Betty Farris
Tituba
Abigail Williams
Suzana Walcott
Gospa Ana Putnam
Thomas Putnam
Mercy Levis
Marry Warren
John Proctor
Rebecca Nurse
Giles Corey
Prečastiti g. Hale
Elizabeta Proctor
Ezekiel Chelver
Ječar Herrick
Sednik Hathorne
Namestnik guvernerja Dauforth

Franci Pogačnik
Marica Kobentarjeva
Marica Balohova
Jana Šmidova
Tatjana Malovrhova
Vida Hudnikova
Jernej Pogačnik
Stanka Geršakova
Slava Maroševičeva
Marjan Stare
Alma Jeramova
Lado Nikolavčič
Franci Štravs
Marjanca Čebuljeva
Miran Lakoia
Teo Lipicer
Nace Smolej
Bojan Čebulj

Godi se v Salemu (Massachussets) od pomladi do
jeseni leta 1692

Razsvetljava: PAVEL TORKAR

Zvočna oprema in inspicient: VINKO ZORMAN

Slikarska dela: JOŽE BEDIČ

Suflerka: PAVLICA ŠTRAVSOVA

ZVEZE Z VLAKI UGODNE

Izdaja Mestno gledališče Jesenice — Predstavnik:
Stane Jagodiec — Ureja Bojan Čebulj — Foto: Franc
Torkar — Cena din 10.—

Stoletje na zatožni klopi

Arthur Miller, eden najvidnejših sodobnih ameriških dramatikov, je tudi pri nas poznan po svojih naprednih delih. V drami »Vsi moji sinovi« pogumno kritizira kapitalistični vojni stroj, ki v lovu za dobičkom ne pozna moralnih in etičnih pregraj. »Smrt trgovskega potnika«, tragedija malega ameriškega človeka, ki ga duševno in fizično uniči brezobzirnost družbe, (videli smo jo tudi v odlični filmski izvedbi) pa je Millerju prinesla svetoven sloves. Simpatijam kulturnih in gledaliških krogov sveta pa so se še posebej pridružile simpatije vsega naprednega človeštva, ko je Miller objavil svojo igro »The Crucible« (Topilnik), ki jo je Evropa preimenovala v »Čarovnice iz Salema«, pri nas pa jo poznamo pod imenom »Lov na čarovnice«. Igra je po svojem krstu 22. januarja 1953 v New Yorku doživela senzacionalen uspeh in v Ameriki kmalu prišla na indeks. Zaradi tega je tudi niso v Ameriki posneli na filmski trak, temveč v Franciji.

Senzacionalnost te Millerjeve drame ni bila v novih in izrednih dramaturških prijemih, ki jih je uveljavljal v prejšnjih delih, temveč v žgoči aktualnosti in izrednem pogumu, s katerim je Miller jasno izpovedal svojo naprednost in ostro obsodil sleherni nestrpnost in zatiranje svobodne in napredne miselnosti, še prav posebej v ameriškem svetu. Res je postavil svojo dramo v zgodovinsko okolje šele komaj kolonizirane Amerike pred malo manj kot 350 leti, toda kljub temu in prav zaradi tega je ideja drame in njena aktualnost tudi za razburkano sredino 20. stoletja dobila še večji pomen in občečloveški pečat.

Za razumevanje te aktualnosti je nujno, da si pokličemo v spomin dogodke po drugi svetovni vojni, ki so v tekmovanju za prestiž pripeljala glavna politična antagonista, ZDA in ZSSR, v nepomirljivo in še danes nedokončano hladno vojno. Zahodni in vzhodni svet je v tej živčni vojni izoblikoval dvoje gibanj nestrpnosti, klevetanja, sumničenja, množične histerije in fantastične propagande, ki je dišala po vsem, samo po človečnosti ne. V Ameriki se je vodil zloglasni maccarthyzem, v vzhodnem svetu pa prav tako sloveče informbirojevstvo. Ni namen tega članka, da bi obširneje osvetljeval oba sicer si nasprotna, toda v marsičem zelo sorodna pojava, dovolj naj bo, če ponovimo Millerja samega, kot je zapisal v svojem obširnem in zanimivem predgovoru k »The Crucible«.

»... V deželah komunistične ideologije velja sleherni odpor za uvoženo blago hudobnega kapitalističnega duha in v Ameriki je vsak človek, ki

nima nazadnjaških nazorov, podvržen obtožbi, da je povezan z rdečim peklom... Politična policija se istoveti z moralno pravico in opozicija s satansko zlobnostjo. Kakor hitro je ta enačba dejansko izvedena, postane družba leglo zarot in protizarot... Še vedno je nemogoče, da bi si človek organiziral družbeno življenje brez zatiranja in ravnotežje med redom in svobodo je treba šele najti.«

In ne samo za razumevanje aktualnosti Millerjeve drame, temveč tudi za razumevanje same drame prisluhnimo še temu odstavku:

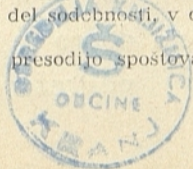
»Vendarle lov na čarovnice ni bil samo zatiranje. Bil je — in sicer v enaki meri — dolgo iskana priložnost za javno priznanje krivde in grehov pod pretvezo obtoževanja žrtev... Sosedje so si dolgo zadrževano sovraštvo zdaj lahko javno izpovedali in se maščevali kljub usmiljenim naukom svetega pisma. Pohlep po zemlji, ki se je prej izražal v pričkanju o mejah in pogodbah, se je zdaj povzpел v areno morale; lahko si razkričal soseda za čarovnico pa si se čutil popolnoma upravičenega do dobre kupčije. Stari spori so se obračunavali v območju nebeškega boja med Luciferjem in Gospodom...«

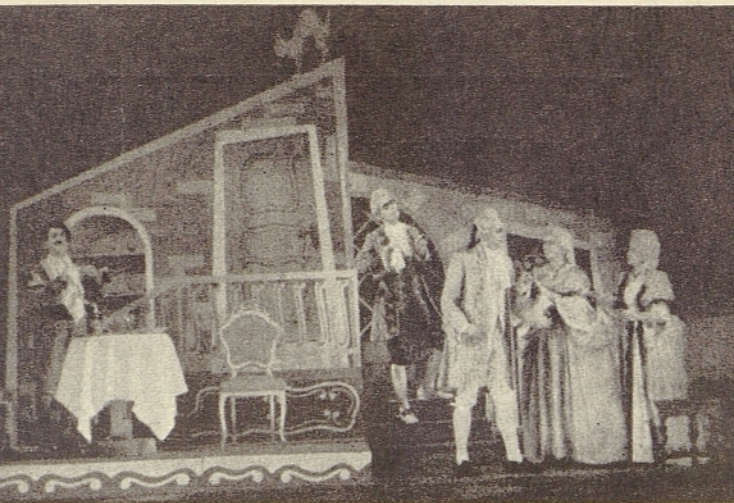
K temu še pridenimo, da družba v takih obdobjih splošne histerije in razrvanosti kaj rada zdrkne iz svojih trdnih moralnih kolesnic v blato nečloveške amorarnosti — in razumljivo nam bo tudi početje salemskih pubertetnic. Fanatična verska vzgoja, prirojeno nagnjenje primitivca k misticizmu in seksualno prebujanje najdejo pri salemskih dekletih svoj skupni imenovalec v bolestnih nočnih orgijah, iz katerih je samo majhen korak do »čarovništva«. Tako razbičani duševnosti mladih deklet ni treba mnogo — že strah pred kruto kaznijo je dovolj — do pataloško-histeričnih izbruhov, s katerimi se vsa logičnost in vrednost človeškega uma in duha neha. To abnormalnost salemskih deklet, ki je pogojena v družbi sami in sistemu njene vzgoje, pa prav ta družba spet izkoristi za svoje namene, začevši pri egoističnih interesih posameznika, pa vse do kompleksnih interesov cerkve ali države kot oblasti.

»Lov na čarovnice« je zahtevno delo in morda se bo našel kdo, ki bo očital, da smo segli previsoko, ko smo to delo uvrstili v repertoar. Prav gotovo ni namen amaterskega odra eksperimentiranje in iskanje gledaliških vrednost. Ne bilo pa bi prav, če bi se kvalitetnim stvaritvam dramske umetnosti zaradi tega načelno odpovedovalo. Ne v opravičilo, temveč v razumevanje, zakaj smo segli po »Lovu na čarovnice«, naj za zaključek navedem besede dramaturga L. Filipiča, ki jih je zapisal v Gledališki list ljubljanske Drame (št. 1., sezona 1955—56):

»Millerjeva drama je prerasla načrt in okvir: obračun s histerijo maccarthyjevskega tipa. Razrasla se je v monumentalno dramsko delo shakespeariskega formata — po človeških usodah in dogajanju — in v izredno globoko družbeno in psihološko studijo; — po stilu in dramaturški gradnji v izjemno čist, enoten in jasen umetniški organizem; — po ideji v izrazito napredno, prizadeto in pogumno umetniško izpoved; v obračun s srednjim vekom v dvajsetem stoletju; — kot celota v eno najbolj pomembnih dramskih del sodobnosti, v dramo dvajsetega stoletja.«

Vse ostalo pa naj presodijo spoštovani gledalci sami!

C. Goldoni: MIRANDOLINA — Scena iz drugega dejanja ● Sluga: France Cegnar ● Grof Albafiorita: Marjan Stare ● Vitez Ripafratta: Tine Rant ● Dejanira: Stanka Geršakova ● Hortenzija: Alma Jeramova

NAŠA PRIHODNJA PREMIERA

CLAUDE-ANDRÉ PUGET:

Srečni dnevi

Ljubka, pristrčna komedija o treh parih mladih ljudi, njihovih sanjah, obetih in načrtih, polna pristnega francoskega humorja, ki je že pred leti prešla številne odre v svetu in pri nas.

NAŠE GLEDALIŠČE PRED PREIMENOVANJEM

Reorganizacija Mestnega gledališča na Jesenicah je pred zaključkom. Svet za kulturo in prosveto in Občinski svet »Svobod« in prosvetnih društev sta s predstavniki gledališča že izdelala dokončni predlog novega pravilnika. Ko bo ta pravilnik potrjen še na seji Občinskega ljudskega odbora Jesenice, bo stopil v takjšo veljavo.

Glavne značilnosti novega pravilnika so: gledališče na Jesenicah je amaterska gledališka ustanova, ki jo subvencionira ObLO Jesenice; Občinski svet »Svobod« in prosvetnih društev preko gledaliških organov skrbi za idejno, umetniško in programsko linijo gledališča; član gledališča je lahko sleherni član DPD »Svoboda« ali drugega prosvetnega društva; postopoma naj se gledališče na Jesenicah razvija v smer široke prosvetne servisne službe za območje celotne občine, ali celo bivšega radovljiškega okraja in končno, gledališče se preimenuje v **Čufarjevo gledališče, Jesenice**. Nobenega dvoma ni, da bo tako zamišljen razvoj jeseniškega amaterskega gledališča služil in koristil nadaljnji rasti in kvalitetnemu dvigu kulturno-prosvetne dejavnosti v jeseniški občini. Jasno pa je, da preko noči ne bo mogoče vsega izvesti. S skupnimi močmi in tradicijo, ki jo jeseniško gledališče že ima, saj bo v letošnji sezoni praznovalo stoto premiero po osvoboditvi, pa bo mogoče premostiti vse težave in za beležiti nove in nove uspehe pri kulturno-vzgojnem delu našega delovnega človeka.

445/1957/1958

792(497.4 Jesenice)

127806898

COBISS 8

C. Goldoni: MIRANDOLINA ● Scena iz prvega dejanja ● Mirandolina - Marjanca Čebuljeva ● Fabrizio - Lado Rotar

V gledališkem bufetu
boste dobro in poceni
postreženi